

Punt de Vista

El Punt Avui expressa la seva opinió únicament en els editorials. Els articles firmats exposen les opinions dels seus autors.

GRUP HERMES

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lúcia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell Editorial: Xavier Albertí (president), Joan Villarroja (vicepresident), Joan Ballester, Maria Favà, Lluís Foix, Rosa Font, Jordi Maluquer, Jaume Oliveras, Vicent Sanchis, Llorenç Soldevila, Antoni Vila Casas i Pep Collelldemont (defensor del lector).

Direcció Executiva: Joan Vall i Clara (conseller delegat), Xevi Xirgo (Informació General), Emili Gispert (Informació Esportiva), Toni Muñoz (Serveis), Josep Madrenas (Webs i Sistemes), Albert París (Comunicació), Anna Maria Ribas (Gerència Comercial), Miquel Fuentes (Administració i RH), Lluís Cama (Producció), Concepció Casals (Distribució) i Ricard Forcat.

EL NOTARIAT CATALÀ HA CONTRIBUTIT A LA VERTEBRACIÓ DEL SEU PAÍS

Juan-José López Burniol

Notari

Una institució catalana

Fa unes setmanes es va presentar un llibre que recull les biografies dels trenta-un degans del Col·legi Notarial de Catalunya, que s'han succeït al capdavant de la corporació notarial catalana des de la promulgació de la llei orgànica del notariat. Es tracta d'un treball excel·lent –obra de Laureà Pagarolas i Mari-Lluïsa Cases–, que va més enllà de la peripècia personal dels biografiats, per constituir un testimoni valuós de la profunda inserció la institució notarial en la societat catalana dels últims cent cinquanta anys. Quan va prendre possessió el primer degà, tan sols feia deu anys que s'havien enderrocat les muralles, i dos des que Isabel II havia posat la primera pedra del que seria l'Eixample. “La ciutat –ens diu Lluís Jou en el pròleg del llibre– canviava i creixia empenya per un dinamisme envejable sorgit del treball, la innovació, l'èxit de la revolució industrial i el comerç amb Amèrica. Un èxit col·lectiu econòmic, cultural i social que generà, també, confiança i autoestima en el país.” En aquest món dinàmic, el notariat català s'incardinà d'una manera natural, desenvolupant una tasca determinant amb un ampli reconeixement social.

EL NOTARIAT HA TINGUT tradicionalment a Catalunya un protagonisme més accentuat que a la resta d'Espanya. L'explicació d'aquest fenomen ve donada al meu parer pel fet que, mancada Catalunya, des de fa segles, d'estructures d'estat pròpies, aquells actes més importants de la vida de les persones –tant en la seva vessant estrictament privada com en la dels seus negocis–, que necessiten ser dotats de forma pública per la seva transcendència col·lectiva, es formalitzaven sempre davant de notari. Aquest –el notari– ha estat, doncs, durant segles, l'únic dispensador de forma pública que els catalans tenien a l'abast. Així, la conservació de les “cases principals”, és a dir, la preservació de l'estructura pairal que tan contribuï a l'optimització dels recursos del país i a una ordenada estructuració social, es va fer, no mitjançant el privilegi reial del *mayorazgo*, com a Castella, sinó a través dels capítols matrimonials atorgats davant de notari segons el costum del país. I la reforma agrària que es va encetar al segle XVIII també es va documentar –com assenyalava Pierre Vilar– en les notaries dels pobles i les viles de Catalunya, emprant velles institucions com ara la “rabassa morta”.

El notariat ha tingut tradicionalment a Catalunya un protagonisme més accentuat que a la resta d'Espanya

GUILLEM CIFRÉ

AQUESTA PROFUNDA IMBRICACIÓ del notariat català en la dinàmica societat catalana de la Renaixença quedà palesa d'una forma que no em pensava. En efecte, jo donava per fet que la procedència dels degans –i, per extensió, dels notaris– era bàsicament rural, de la Catalunya interior; i la realitat és una altra. Si donem per bona la divisió de Hobsbawm, segons la qual el segle XX comença l'any 1914, tindríem que, des del 1863 fins al 1914, es succeïren deu degans amb aquestes

característiques: set van néixer a Barcelona; un, a Mataró, de família barcelonina que va marxar quan els francesos ocuparen la capital; un altre, a Granollers, també de família barcelonina que va fugir del bombardeig de la ciutat pel general Espartero, i tan sols un era, per dir-ho així, de poble: l'últim dels deu era fill de Martorell. I d'aquests deu, quatre eren fills de notari, un d'escrivà de l'Audiència, un de registrador, un de polític, un d'advocat i un –també l'últim– era fill

de família menestral: el pare era sastre i músic. De fet, si es llegeixen les biografies, es constaten les freqüents connexions familiars d'aquests deu degans amb nissagues de la burgesia industrial i comercial, així com de polítics. A partir de 1914, la procedència dels degans es diversifica una mica, però no gaire. Així, de vint-i-un, vuit són fills de Barcelona; quatre, de terres de Girona; tres, de les de Lleida; dos, de Tarragona, i quatre, de fora de Catalunya.

DIT AIXÒ, S'HA D'AFEGIR que molts d'aquests degans participaren en dues tasques d'indubtable transcendència col·lectiva: la defensa de la llengua catalana, dintre de les possibilitats de cada moment, i, molt especialment, la defensa del dret civil català. Del primer, en donen testimoni les paraules que el degà Ricard Permanyera dictar al notari que li autoritzà el seu testament –Guillem-August Tell–, el dia 29 de juliol de 1908: “*Protesto formalmente de no haber podido dejar consignada ésta mi postrera voluntad en nuestro idioma nacional catalán, por impedirlo la legislación española a que está sometida Cataluña, mi única y estimada patria.*” I, pel que fa al dret català, si obrim el llibre, veurem una fotografia amb quatre homes asseguts al voltant d'una taula plena de llibres i papers. D'esquerra a dreta trobarem un Lluís Figa Faura encara jove, Ramon-Maria Roca Sastre –l'únic que està seriós–, Josep-Maria de Porcioles –mirant somrient a l'infinit– i Ramon Faus –que enceta, sorneguer, mitja rialla–. Fan veure que treballen, però queda clar que saben que els estan fotografiant. En qualsevol cas, havien pujat a Andorra per enllestir l'última repassada de la compilació de dret civil, en tràmit d'aprovació a les Cortes de Madrid. Tots quatre eren notaris. Dos –Faus i Figa– van ser degans; Roca no estava per aquestes coses; i Porcioles ja era, des de feia tres anys, alcalde de Barcelona. No vull dir amb això, perquè fóra injust, que la compilació hagi estat obra exclusiva de notaris; però sí que aquests hi participaren de forma decisiva, sota el mestratge indiscutible de Roca-Sastre.

SOBRE TOT PER LA SEVA FEINA, i també per la seva implicació, el notariat català ha contribuït a la vertebració del seu país.